Fimmtudaginn 29. mars 1990.

Nr. 171/1988. **Efnaver hf.**
(Gestur Jónsson hrl.)
gegn
tollstjóranum í Reykjavík
(Kjartan Ragnars hrl.).

Söluskattur. Lögtaksréttur. Fyrning.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðmundur Jónsson, Benedikt Blöndal og Haraldur Henrysson, Gunnar M. Guðmundsson settur hæstaréttardómari og Gunnlaugur Briem yfirsakadómari.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 7. júní 1988. Hann krefst þess, að hinum áfrýjaða úrskurði verði breytt á þá leið, að hafnað verði kröfu tollstjórans í Reykjavík um lögtak fyrir söluskattsskuld, að fjárhæð 295.947 krónur, og að stefndi verði dæmdur til að greiða málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða úrskurðar og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Rannsóknardeild ríkisskattstjóra reiknaði 16. ágúst 1983 söluskatt, sem hún taldi vangreiddan, af sölu áfrýjanda á glæru og lituðu sellófani, vír og teygjum til blómaverslana árin 1980, 1981, 1982 og hluta árs 1983.

Hinn 10. október 1983 tilkynnti ríkisskattstjóri áfrýjanda, að hann hefði í hyggju að leggja söluskatt á framangreinda vörusölu. Með bréfi 1. desember 1983 mótmælti áfrýjandi þessari skattlagningu.

Ríkisskattstjóri ákvað 1. október 1984 samkvæmt heimild í 16. gr. laga nr. 10/1960 um söluskatt, sbr. 11. gr. laga nr. 10/1974, álagningu viðbótarsölugjalds og viðurlaga, samtals að fjárhæð 329.009 krónur.

Ákvörðun þessa kærði áfrýjandi til ríkisskattstjóra, sem úrskurðaði 9. nóvember 1984, að sölugjaldið ásamt viðurlögum skyldi standa óbreytt.

Áfrýjandi skaut máli sínu nú til ríkisskattanefndar og krafðist þess, að álagning viðbótarsölugjaldsins yrði felld niður. Hinn 21. ágúst 1985 staðfesti ríkisskattanefnd úrskurð ríkisskattstjóra.

Hinn 7. október 1986 greiddi áfrýjandi 45.950 krónur, sem hann taldi sig eiga að standa stefnda skil á af framangreindri fjárhæð. Ítrekaði hann jafnframt, að vörnum yrði haldið uppi í væntanlegu lögtaksmáli.

Stefndi krafðist þess 3. nóvember 1986, að yfirborgarfógetinn í Reykjavík kvæði upp úrskurð um lögtak fyrir greindri sölugjaldsskuld áfrýjanda, sem þá var talin nema 341.897 krónum.

Hinn 25. nóvember 1986 var lögtaksmálið tekið fyrir í fógetarétti Reykjavíkur. Var þá, eins og hér stóð á, lögtaksréttur fyrir kröfunni fallinn niður samkvæmt 2. gr. laga nr. 29/1885, sbr. 1. gr. laga nr. 83/1947.

Ber því að fella hinn áfrýjaða úrskurð úr gildi og synja umbeðins lögtaks.

Dæma ber stefnda til að greiða áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals 120.000 krónur.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður er úr gildi felldur, og er synjað lögtaks.

Stefndi, tollstjórinn í Reykjavík, greiði áfrýjanda, Efnaveri hf., 120.000 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður fógetaréttar Reykjavíkur 25. maí 1988.

Mál þetta var tekið til úrskurðar að loknum munnlegum málflutningi þann 5. maí 1988.

Gerðarbeiðandi er tollstjórinn í Reykjavík, nnr. 8888-0528, Tryggvagötu 19, Reykjavík.

Gerðarþoli er Efnaver hf., nnr. 1701-9724, Barmahlíð 35, Reykjavík.

Gerðarbeiðandi gerir þær kröfur, að lögtak megi fara fram í eigum gerðarþola fyrir söluskattsskuld, að fjárhæð kr. 295.947. Þá gerir gerðarbeiðandi og kröfu um áfallna og áfallandi dráttarvexti frá 22. janúar 1985 til greiðsludags og hæfilegan málskostnað að mati réttarins.

Gerðarþoli gerir þær kröfur, að synjað verði um framgang lögtaksins og að honum verði dæmdur málskostnaður að mati réttarins.

Málavextir eru þessir samkvæmt framkomnum gögnum í málinu:

Í gerðarbeiðni, dagsettri 3. nóvember 1986, gerir gerðarbeiðandi í máli

þessu kröfu um, að gert verði lögtak í eigum gerðarþola fyrir söluskattsskuld, að fjárhæð kr. 341.897. Í greinargerð lækkaði gerðarbeiðandi kröfuna í kr. 295.947 vegna greiðslu gerðarþola á liðunum glær sellófanpappír og teygjur, sbr. dskj. nr. 12.

Gerðarþoli í máli þessu hefur um langt skeið verið innflytjandi og heildverslun með m.a. litað sellófan og vír til nota við blómaskreytingar. Aðalkaupendur á (sic) vörunni hafa verið blómaverslanir, sem selja hana áfram til viðskiptavina sinna.

Í könnun, sem rannsóknardeild ríkisskattstjóra gerði á söluskattsskilum gerðarþola vegna sölu á lituðu sellófani, glæru sellófani, vír og teygjum árin 1980, 1981, 1982 og fimm fyrstu mánuði ársins 1983, kom í ljós, að gerðarþoli hafði selt vörur þessar aðallega til blómaverslana án söluskatts. Gerðarþoli bar því við, að hann hefði í fyrstu innheimt söluskatt af vörunni, en blómasalarnir hefðu fljótlega gert athugasemd við þá tilhögun og sagst sjálfir innheimta hann við endursölu til viðskiptavina sinna, sbr. dskj. nr. 13. Hafi gerðarþoli í framhaldi af því hætt að selja vöruna með söluskatti, en tekið upp aftur, eftir að athugasemdir bárust frá skattyfirvöldum.

Í framhaldi af þessari niðurstöðu reiknaði rannsóknardeildin út þær fjárhæðir, sem hún taldi söluskatt vera vangreiddan af. Þessa niðurstöðu kærði gerðarþoli til ríkisskattstjóra, og hinn 1. október 1984 kvað ríkisskattstjóri upp þann úrskurð, að gerðarþola væri skylt að greiða viðbótarsölugjald fyrir ofangreint tímabil og viðurlög á þær fjárhæðir, sem þar var um að ræða, samtals kr. 329.009.

Þennan úrskurð kærði gerðarþoli til ríkisskattanefndar, og með úrskurði, uppkveðnum 21. ágúst 1985, staðfesti ríkisskattanefnd úrskurð skattstjóra.

Gerðarbeiðandi byggir kröfur sínar á því, að umræddar vörur séu söluskattsskyldar samkvæmt 3. mgr. 3. gr. laga nr. 10/1960 um söluskatt með síðari breytingum, sbr. 5. tl. 11. gr. reglugerðar nr. 486/1982. Gerðarbeiðandi bendir á, að hér sé um fullunna vöru að ræða, og mótmælir þeim skilningi gerðarþola, að vara þessi sé seld til endurseljanda, sem síðan innheimti söluskattinn við sölu til endanlegs neytanda (sic).

Gerðarþoli rökstyður kröfur sínar með því, að aðalkaupendur að vörunni, þ.e. lituðum sellófanpappír og vír, hafi verið blómaverslanir, sem selji hana áfram til viðskiptamanna sinna og innheimti söluskatt af henni við þá endursölu, og því hafi hann ekki talið sér skylt að innheimta af henni söluskatt, þar sem þá væri um tvísköttun að ræða. Gerðarþoli hafi því verið í góðri trú, þar sem um endursölu hafi verið að ræða af hálfu blómasalanna, sbr. yfirlýsingar þær, sem lagðar hafa verið fram í málinu, þar sem nokkrir helstu viðskiptamenn gerðarþola lýsa því yfir, að þeir hafi í raun innheimt söluskatt af lituðu sellófani við endursölu til neytenda (sic), sbr. dskj. nr. 14-20.

Þessu til stuðnings vísar gerðarþoli til 1. mgr. 11. gr. reglugerðar nr. 486/1982, þar sem komi skýrt fram, að af þeim vörutegundum, sem taldar eru upp í greininni, skuli innheimtur söluskattur, „...nema um sé að ræða sölu til verslunar, sem innheimtir söluskatt af smásöluverði vörunnar..." Gerðarþoli telur sig hafa sýnt fram á það, að sala hans sé í samræmi við greinina, þ.e. með sölu til verslana, og því hafi honum ekki borið að innheimta söluskattinn. Sé í raun fráleitt, að honum beri skylda til að innheimta og standa skil á söluskatti fyrir vörur, sem hann í heildsölu selji smásöluverslunum til endursölu. Telur gerðarþoli, að gerðarbeiðandi beri sönnunarbyrðina fyrir því, að þær verslanir, sem hann hafi selt umræddar vörur til á áðurgreindu tímabili, hafi ekki skilað söluskatti vegna litaðs sellófans og vírs eða innheimt. Þá vísar gerðarþoli og til 9. gr. reglugerðar nr. 486/1982.

Niðurstaða.

Eins og fram kemur hér á undan, hætti gerðarþoli málsins að selja umræddar vörur með söluskatti vegna mótmæla viðskiptamanna sinna, sem kváðust sjálfir standa skil á honum, þar sem þeir endurseldu vöruna til viðskiptavina sinna.

Í máli þessu er ekki deilt um það, hvort umræddar vörur séu söluskattsskyldar eða ekki, heldur um það, hvort gerðarþoli í máli þessu hafi haft heimild til að hætta að innheimta söluskatt áðurnefnt tímabil, þar sem söluskatturinn var sagður innheimtur af viðskiptamönnum hans.

Það er ekki á valdi fógetaréttarins að fjalla um það, hvort umræddir viðskiptamenn gerðarþola hafi í raun innheimt og staðið skil á söluskattinum fyrir umrætt tímabil eður ei. Hins vegar verður að telja, að þar sem hér er um söluskattsskylda vöru að ræða, hafi gerðarþola borið að innheimta söluskatt af henni samkvæmt 3. gr. laga nr. 10/1960 um söluskatt, sbr. 11. gr. reglugerðar nr. 486/1982, og að hvorki áðurnefnd 3. gr. né 9. og 11. gr. reglugerðar nr. 486/1982 hafi heimilað gerðarþola að hætta að innheimta söluskatt umrætt tímabil, sbr. og 2. mgr. 8. gr. laga nr. 10/1960. Þá er og á það að líta, að gerðarþoli greiddi söluskatt af umræddri vöru bæði fyrir og eftir tímabil það, sem deilt er um í máli þessu.

Verður samkvæmt þessu að taka kröfu gerðarbeiðanda í máli þessu til greina.

Rétt þykir, að málskostnaður falli niður.

Úrskurðarorð:

Krafa tollstjórans í Reykjavík um, að lögtak verði gert í eigum Efnavers hf. fyrir söluskattsskuld, að fjárhæð kr. 295.947, er tekin til greina.

Málskostnaður fellur niður.